

van gelder | bewust veilig

Aan de hand van vijf pijlers werkt een medewerker van Van Gelder bewust veilig:
BETROKKENHEID ▪ VAKMANSCHAP ▪ GRONDBEGINSELEN ▪ INFORMEREN ▪ UITSTRALING

WAT MOET JE DOEN ALS JE EEN EXPLOSIEF AANTREFT?

De Tweede Wereldoorlog liet enorme hoeveelheden bommen en granaten achter in de Nederlandse bodem. In de grond en onder water bevinden zich overal nog explosieven uit die tijd. Duizenden tonnen munitie - artilleriegranaten, vliegtuigbommen, mijnen en kogels - werden afgeschoten, uitgeworpen, gedumpt of achtergelaten. Statistisch gezien kwam 10 tot 30 % hiervan nooit tot ontploffing en verdween veelal ongemerkt in de bodem.

Vrijwel dagelijks komt deze gevaarlijke erfenis aan de oppervlakte. Naast een reëel gevaar voor mens, materieel en milieu, betekent dergelijke vondst bijna altijd een tijdelijke stopzetting van de werkzaamheden, en eventueel een evacuatie. Want explosieven vormen een groot risico bij het uitvoeren van graafwerkzaamheden. Na ruim 70 jaar in de grond te hebben gelegen, lijken de explosieven immers vaak niet meer op gevaarlijke bommen of granaten.

Maar dat zijn ze wel!

Door het herkennen van de risico's en te weten wat te doen bij een opgraving, kunnen persoonlijke ongelukken worden voorkomen.

Hoe herken je explosieven?

Een explosief kan variëren in grootte, materiaal, soort en ontstekingsmogelijkheden. Door veroudering en lang in de grond aan allerlei invloeden blootgesteld te zijn geweest, kan de explosieve inhoud instabiel worden. Bij verkeerd handelen kan dit grote risico's teweegbrengen. Ook tijdens werkzaamheden van Van Gelder treffen we regelmatig gevaarlijke explosieven aan.

In 2019 werd bijvoorbeeld dit exemplaar aangetroffen tijdens graafwerkzaamheden. De EOD moest er aan te pas komen om het explosief onschadelijk te maken. Maar met enige regelmaat stuiten de mannen van Van Gelder ook op andere zaken in de grond, zoals (lege) hulzen.

Explosieven worden onderverdeeld in acht categorieën:

1. Klein kaliber munitie (geweerpatronen) tot kaliber 20 mm.
 2. Hand- en geweergranaten
 3. Granaatwerpers
 4. Geschutsmunitie vanaf kaliber 20 mm. (granaten en mortiergranaten)
 5. Mijnen (anti personeel en anti tank)
 6. Ontstekingsinrichtingen (van geschutsmunitie)
 7. Afwerpmunitie (bommen)
 8. Overige munitie (elk object dat voor een niet deskundig persoon wordt aangezien als mogelijk explosief)
- Het soort explosief bepaalt grotendeels de risico's en de te nemen maatregelen.

van gelder | bewust veilig

Aan de hand van vijf pijlers werkt een medewerker van Van Gelder bewust veilig:
BETROKKENHEID ▪ VAKMANSCHAP ▪ GRONDBEGINSELEN ▪ INFORMEREN ▪ UITSTRALING

Hoe verklein je de risico's?

Voor aanvang van grondwerkzaamheden dien je te bepalen of er een potentieel gevaar in de bodem schuilt. Vraag daarom voor je gaat graven altijd als eerste naar het historisch vooronderzoek explosieven. Dit is een bureau-onderzoek waarin wordt vastgesteld of een projectgebied (waar grondwerkzaamheden zijn gepland) verdacht is op aanwezigheid van explosieven. Een vooronderzoek of bureaustudie is een essentieel onderdeel van het veiligheidstraject.

Wat doe je als je een explosief aantreft?

- Het explosief NOOIT aanraken
- Aanwezige werknemers informeren en zorgen dat zij de locatie verlaten
- Het werk stilleggen
- De politie informeren.
Deze geeft een melding door aan EODD
- De ruimploeg van de EODD komt vervolgens om het explosief

LET OP:

Het melden van explosieven is een wettelijke verplichting op grond van de Wet wapens en munitie.

Wat doet een explosief ontploffen?

- Trillingen in de omgeving van het explosief: wanneer er een trilling plaatsvindt, bestaat de mogelijkheid dat dit leidt tot een ongecontroleerde explosie van het explosief.
- In aanraking komen met het explosief: het bewegen of in aanraking komen met een explosief kan worden veroorzaakt door bijvoorbeeld graafwerkzaamheden of contact van het explosief met een damwandplank of tijdens drukken, intrillen of heien.
- In contact brengen van het explosief met zuurstof uit de buitenlucht: een explosief waarin witte fosfor is opgenomen, kan spontaan tot ontbranding komen als die in contact komt met zuurstof uit de buitenlucht. Dit kan resulteren in een explosie van de springlading. De fosfor kan daardoor tot op grote afstand worden rondgeslingerd.

Nog enkele voorbeelden van wat je aan kan treffen.

Bereid jezelf dus voor op een mogelijke vondst van explosieven tijdens je werkzaamheden en weet wat je moet doen! Voor je eigen veiligheid, maar zeker ook voor die van anderen...

Klein kaliber munitie

Handgranaat

Geweergranaat

Geschuts- en mortiermunitie